

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านจับใจความง่าย ๆ ทำได้อย่างไร (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง นิทรรศการปลูกปัญญา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านจับใจความง่าย ๆ ทำได้อย่างไร (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใจความสำคัญ คือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องทีอ่าน ต้องอ่านหลายๆ เที้ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้นๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้นๆ

การอ่านเพื่อจับใจความจะต้องพิจารณาทีละย่อหน้า โดยปรกติย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ ข้อความอื่น ๆ เป็นส่วนขยายใจความสำคัญให้กระจ่างชัดขึ้นด้วยวิธีอธิบายความหมาย ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผล

ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนต้นย่อหน้า อยู่ตอนท้ายย่อหน้า หรืออาจอยู่ทั้งตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ตอนต้นของย่อหน้า ในบางครั้งประโยคใจความสำคัญก็ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ผู้อ่านจะต้องแยกให้ได้ว่า ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดเป็นใจความที่ขยายหรือเสริมใจความสำคัญ

การเก็บใจความสำคัญ

วิธีเก็บใจความสำคัญมีหลายอย่าง เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้สีต่าง ๆ กัน การจดบันทึกย่อ วิธีจับใจความสำคัญมีหลัก ดังนี้

๑. พิจารณาทีละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งมีใจความครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย ตัวเลขสถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อความรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้จะทำให้เข้าใจเรื่องได้อย่างรวดเร็ว มีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บสาระสำคัญ ความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็น ทศนะของผู้เขียน และแนวความคิดที่น่าสนใจ การอ่านจับใจความสำคัญจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็ว จดจำเนื้อหาสำคัญได้อย่างแม่นยำ หลักการอ่านจับใจความประกอบด้วย

๑. มีจุดมุ่งหมายชัดเจน ก่อนที่จะอ่านข้อมูลใด ๆ ให้ตั้งจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอะไร และต้องการทราบความสำคัญหรือข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนั้นอย่างไร

๒. สรุปเนื้อหาหลัก อ่านเนื้อหาโดยรวมและสรุปความสำคัญของมัน เช่นการสรุปแต่ละย่อหน้าหรือหัวข้อ ซึ่งจะช่วยในการเข้าใจสาระสำคัญของเนื้อหา

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านจับใจความง่าย ๆ ทำได้อย่างไร (๑)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง พิศราศาสตร์ ด้วยการอ่าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านจับใจความง่าย ๆ ทำได้อย่างไร (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๓. สร้างคำถาม จับใจความสำคัญได้ดีโดยการสร้างคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา โดยเฉพาะถามเรื่องที่ยากต่อการเข้าใจหรือต้องการความชัดเจนเพิ่มเติม เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

๔. การสังเกตและการวิเคราะห์ การให้ความสำคัญของข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ทำการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าข้อมูลใดมีความสำคัญและมีค่าสำหรับการคิดเห็นหรือการตัดสินใจ

๕. เชื่อมโยงแนวคิด สร้างการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่คุณได้อ่านกับความรู้ที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสาระสำคัญในเนื้อหากับประสบการณ์ส่วนตัวหรือความรู้ก่อนหน้า

๖. สร้างสรรค์และใช้ความคิด ใช้การอ่านและจับใจความสำคัญเพื่อสร้างสรรค์ความคิดใหม่ หรือการแสดงความคิดเห็นที่มีค่าต่อผู้อื่น

๗. วิจัยและการวิเคราะห์ตนเอง ตรวจสอบกระบวนการจับใจความว่ามีความครบถ้วน ตอบคำถามที่ต้องการได้หรือไม่ จากนั้นวิเคราะห์ตนเองว่า ยังต้องพัฒนาศักยภาพในการจับใจความในส่วนใด เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในกระบวนการจับใจความได้อย่างดีที่สุด

การอ่านและจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ตลอดเวลา โดยการปฏิบัติและการใช้ทักษะเหล่านี้ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้เป็นผู้เข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการตัดสินใจและการเรียนรู้ต่อไป